

Administrativní centrum otestovalo BIM

< PROJEKT

Projekt rekonstrukce, přístavby a nástavby automatizované telefonní ústředny (ATÚ) v pražských Dejvicích je pilotním projektem Schindler Seko architekti pro zavedení BIM do své projekční praxe. Strana 4 a 5

Raději žiji mezi lidmi než sochami

< ROZHOVOR

Ladislav Lábus, děkan Fakulty architektury v Praze, vede svůj architektonický ateliér, působí v orgánech Komory architektů a zároveň se účastní i dalších aktivit, jako je například snaha o reformu Obce architektů.

V našem rozhovoru jsme kromě tohoto tématu mluvili i o soutěžních přehlídkách, současném stavu české architektury, informačním přesycení, počítačových preludech a o tom, že všeho moc škodí a ne vše je skutečně takové, jak se na první pohled zdá. Strana 2

ArchiCAD 18. Vyladěný CAD/BIM systém ve své největší síle

< SOFTWARE

Výkonný CineRender od Maxonu, správa revizí, ještě lepší práce s PDF a formátem IFC, standardem pro Open BIM spolupráci, nebo technologie BIMcloud – jen drobný výčet toho, co přináší osmnáctá verze ArchiCADu, který letos slaví své třicátiny.

Jan Beneš
technická podpora CEGRA

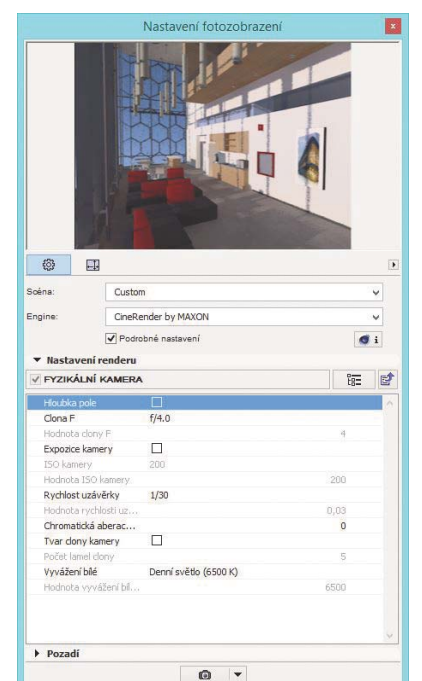
ArchiCAD 18 cílí oproti předchozím verzím na systém práce. Zpracování dokumentace, vizualizace nebo revize výkresů se dále automatizují. Podstatnou novinkou je nový renderovací engine, který používá i Cinema 4D (obr. 1).

CineRender od Maxonu nevyniká jenom kvalitou, ale i způsobem ovládání. Uživatelské roz-

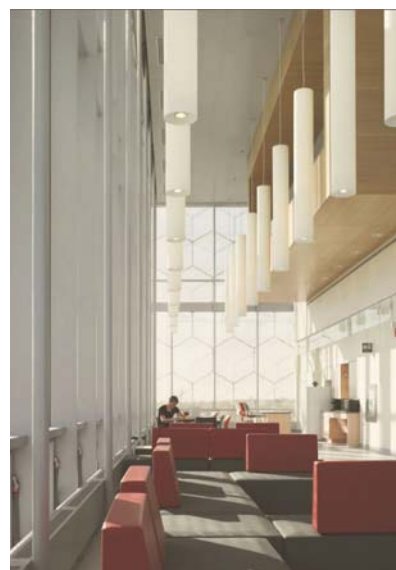
hraní se chová obdobně jako digitální fotoaparát, kde ovládací kolečko nastavuje režimy od automatu (kvalitní render se spustí jedním kliknutím) po expert (manuální nastavení jednotlivých parametrů). ArchiCAD 18 navíc umožňuje jednoduše přenést model do Cinema 4D a v něm zpracovat profesionální statické vizualizace i animace (obr. 2). Průběh renderování zobrazuje okno náhledu, výsledek se začíná objevovat od jeho středu. Výpočet probíhá jako proces na pozadí rozdělující úlohu mezi všechny procesory

počítače. Renderování je rychlé a současně umožňuje aktivně v ArchiCADu během svého průběhu pracovat. Prostředí lze doplnit o další shadery a zdroje světla, které pracují i se standardem IES přesně reprezentujícím parametry reálných svítidel. (pokračování na s. 3) >

2 Interface nastavení renderu odpovídá práci s digitálním fotoaparátem

1a, b Fotografie a vizualizace v ArchiCADu 18

Raději žiji mezi lidmi než sochami

Ladislav Lábus se vždy zastával Obce architektů a snahy o pokračování její existence jako významného architektonického spolku v naší republice. Podle jeho názoru není správné kumulovat do jedné součásti profesně samosprávnou a spolkovou funkci.

Jaroslav Sládeček
šéfredaktor www.earch.cz

Jak vnímáte současný stav Obce architektů a iniciativu Reforma Obce Architektů?

Architekti by měli mít mimo Komoru ještě jinou platformu, která bude mít charakter spolku a nebude profesní organizací, jež vydává autorizace podmiňující přístup k projektování. Stírání hranic a slučování poslání obou uskupení neprospívá volnosti uplatnění ani na jedné straně, ale spíše naopak. Navzájem se obě části svazují a omezují, mají-li společné zastřešení. To ale neznámá, že se jejich činnosti nemohou částečně překrývat. Komora by měla hodnotit programy škol a zejména úroveň uchazečů o autorizaci či případná pochybení autorizovaných osob. Ve všech těchto oblastech především se zaměřením na to, co neodpovídá jejím požadavkům a parametřům. Neměla by svoji energii soustředit na hodnocení kvalitativních kategorií na špičce oboru, ale především garantovat kvalitu standardu. Proto potřebujeme jiný, na udělování povolení výkonu profese nezávislý spolek, jenž komunita lidí z oboru vezme za svůj, a který se bude starat spolu s komorou o ideje a cíle architektury a navíc bude hodnotit a třeba i kategorizovat úroveň výkonu činnosti architektů.

Obec architektů dnes širokou architektonickou obcí a zejména mladou generací bohužel takto chápána a respektovaná již není, jak tomu bylo po jejím založení v 90. letech. Udrzuje ji jen pár nadšenců, jejichž řady prořídly, a proto vyžaduje generační obměnu. Její věkový průměr naprosto neodpovídá reálné skladbě příslušníků této profese. Je to i tím, že školy dnes opouští mnohem více architektů než dříve a generační hrozen vypadá v praxi úplně jinak, než je tomu v Obci.

Řada lidí už nad Obcí mávla rukou a raději by založila nový spolek, protože transformovat ji se jim zdá zbytečné a navíc příliš obtížné a těžkopádné...

Dosavadní průběh těchto snah jim bohužel dává trochu za pravdu. Ale přesto považuji udržení kontinuity za prioritní, zvláště v této rozklášené době, kdy se vše rozkládá a máme tendenci věřit jen novým stranám a uskupením. Obec na začátku 90. let pozitivně ovlivnila vývoj architektury, podpořila transformaci vysokých škol i vznik České komory architektů. Poskytla jí prostory a založila přípravný orgán pro její vznik. Sehrála v novodobé historii našeho oboru důležitou roli a to je pro mě jeden z důvodů, proč jsem na straně snah o její regeneraci. Se zakládáním jiného paralelního spolku však nesouhlasím především v té obecné rovině, čím víc se bude struktura tříštit, tím menší bude mít váhu. To není naměřeno proti vzniku a rozvoji jiných spolků, ale jde mi o udržení, dnes již možná oživení dominantního uskupení architektonické obce, na které se každý bude obracet, pokud půjde o otázky spojené s tímto oborem. Měla by to být instituce podobná AIA v Americe anebo RIBA v Británii, kde jsou samozřejmě i jiné spolky, ale jen ten jeden má naprosto jednoznačné postavení. Možná je to ovlivněno částečně i tím, že tam výkon profese není svěřen samosprávným orgánům, a spolky potom jejich úlohu v dané oblasti plní. My tuto energii věnujeme především komoře, což platí i o mém angažmá.

Jak jste vnímal průběh nedávno proběhlých valných

hromad, kde se právě mladší generace o obměnu snažila?

Ty valné hromady pro mě byly zklamáním, a to z obou stran. Skupina lidí, která se snažila o vstup do Obce, se chovala na můj vkus příliš suverénně a zbytečně konfrontačně. Z toho pak druhá strana měla pocit, že chtějí Obec ohrožit, a to zase vyprovokovalo blokaci celého procesu voleb, kdy podle mne stanovy byly aktuálně vykládány tak, aby nově příchozí vůbec nemohli být voleni do Rady. Takže dvakrát proběhla valná hromada, ale ani na jedné se nepodařilo dosáhnout dohody a novou Radu sestavit.

S děním v Obci a snahou o její reformu souvisí i kritika stavu Grand Prix Národní ceny za architekturu, kterou Obec každoročně pořádá. Je tato soutěž dostatečně prestižní a hodná svého jména?

Prestiž, kterou si Grand Prix v minulosti získala, v současnosti neroste. Obec má zřejmě problémy sehnat sponzory, a proto nemá na pořádání akce dostatečné finanční i organizační zázemí. Je to znát na prestiži a ohlasu soutěže i na vlastním průběhu ceremonie předávání cen. Přesto nesdílím názor, že by měla vzniknout další cena architektů, kterou by zaštiťovala Komora. Jednak proto, že v tom vidím částečně i neschopnost vzájemné komunikace mezi Komorou a Obcí, ale především jsem toho názoru, že se soutěžní přehlídky a ceny nemají dále množit. Tím se devaluje jejich hodnota. Na to, jak jsme malý stát a kolik se u nás za rok zrealizuje významných staveb, si myslím, že když tu máme ještě další, i když komerčněji zaměřené soutěže jako Stavba roku nebo Best of reality nemá cenu, aby se Komora předháněla s Obcí o to, kdo bude mít lepší cenu. Proto podporuji, aby zůstala jedna cena, na které může Obec spolupracovat s Komorou. Předchozí ročníky, které probíhaly v této spolupráci, dokazují její realitu i prospěšnost. Komora tam vnesla nový formát ustanovením Akademie významných osobností s právem nominace projektů, aby to nebyl jen salon a účastníci se především vyzvali autoři významných projektů. Dokonce by mi vůbec nevadilo, kdyby to byla jen soutěž vyzvaná, což je však prozatím nepřijatelné pro Obec, která kromě všem otevřenému Salonu chce uchovat tuto formu i v Grand Prix.

Jste spokojen se stavem a kvalitou české architektury?

Snažím se nepodléhat dnes všeobecně sdílené a dokonce očekávané nespokojenosti a kritičnosti. Chce to odvahy, může to být vnímáno jako projev slabosti nebo nedostatku náročnosti, představitivosti a dokonce soudnosti. Vnímám to však naopak, přehnaná kritičnost dnešních dnů je projevem nedostatečné soudnosti – neschopnosti udržení odstupu a nadhledu. Před pětadvaceti lety jsme se dostali do nové situace. Prošli jsme obrovskými změnami zejména ekonomickými, finančními, ideovými a politickými. Když projíždím sousední země, jež s námi mají společnou minulost – tedy režim, který kvalitě architektury příliš nepřál, nebo když se bavím s lidmi z těch zemí a reflektuji z jejich pocitů a postojů, že u nás se toho postavilo víc a na vyšší úrovni, tak si říkám, že nemá cenu mít poráženecké nálady. Samozřejmě, že by výsledky mohly být ještě kvalitnější, ale když si uvědomíte změnu, jaká se od té doby ve stavebnictví i v architektuře udála, tak je to vlastně zázrak. Je však také pravda, že jsme se nedovedli poučit

z vývoje v zemích, které jsme brali jako příklad, a opakovali chyby, kterými oni již prošli.

Má u nás profese architekta autoritu, nebo se dostává do podřadné pozice služebníka investora?

Svým způsobem i za minulého režimu bylo zvykem, že architekti rozhodovali o spoustě věcí, protože jsme nežili v systému tržních mechanismů. Komunisté sice rozhodovali o všem zásadním, co považovali za důležité, ale ostatní nechali na architektovi. Tehdy jsme však byli nesmírně omezeni diktátem a totální nepružností dodavatelského systému. To se nedá srovnat s dnešní někdy až škodlivou exploatací možností volby materiálů a technologií. Naštěstí se u nás znova zavedla a prozatím udržuje tradiční struktura přípravy a realizace staveb, založená na vyváženém vztahu tripartity investora, architekta a dodavatele. Stále výrazněji se však budou uplatňovat i jednodušší modely, kde dominuje management projektu nebo přímo dodavatel. Tyto negativní tendence přicházejí do Evropy z Ameriky. U nás mají architekti stále jistý vliv na projekty, jelikož je dělají od začátku až do konce. Čím dál víc se ale uplatňuje model, kdy architekt je jen někde na začátku a ani nekomunikuje přímo s investorem, ale jen s managementem projektu a dál už to dělají stavební firmy. Tento manažerský nebo dodavatelský model pak posiluje tendence, kdy jde méně o architekturu a více o investování nebo stavění.

Určitě se udály velké změny především s nástupem počítačů. Změnilo se tím ještě něco kromě způsobu tvorby výkresů?

Paradoxně tím, že bylo dřív rýsování pracné a bylo náročnější dělat změny, tak si člověk dával víc záležet, co a jak udělá. Počítače dnes tím, že práci ulehčily, svádí k tomu, dělat varianty a už skoro ani nepřemýšlet proč. V tom je jejich nebezpečí. Když konzultuji projekty, mám někdy dojem, že motivací bylo jen vytvořit co nejvíce variant.

Počítač usnadňuje děláni kopii a variant, což se zdá jako evidentní přínos, ale není. Je to stejný problém jako s množstvím informací kolem nás. Čím víc informací je,

tím víc se devaluje jejich hodnota. A když je ještě navíc nemáte v hlavě, ale spoléháte na to, že je vždycky někde najdete, tak je pak přestanete umět používat. Spoléhát se na to, že informace vždycky někde najdu, mě odvádí od orientace ve světě, protože je nemám v hlavě a tudíž, když na něco narazím, nedovedu reagovat. Musím s sebou mít tablet a podívat se. A hlavně informace ani nedokážu použít, když je neumím okamžitě komparovat s jinými, které v hlavě mám.

Na první pohled počítače přinesly osvobození, urychlení, ale ve skutečnosti nás zahlcují a odvádějí od čistého myšlení a soustředění na podstatné věci. Je to obrovská zátěž, myslet na to, jak je používat, jak vůbec rýsovat, nebo jak vytvořit model. Když studenti na konci semestru odevzdávají projekty, jsou nevyspalí stejně, jako jsme bývali my, jenže oni už se potom nebaví o těch svých domech, podstatě jejich návrhu, ale jen o počítačích, plotrech, renderování, tedy o technice. Jakoby už nešlo o vlastní architekturu a to je podle mě cesta do pekla.

Populární se stalo využití počítačů ke generování ideálních tvarů na základě předem daných parametrů. Architekt je potom spíš ten, kdo vybírá varianty, nevymýšlí je. Má počítačově generovaná architektura budoucnost, nebo je to jen slepá odbočka?

Bohužel to tam nejspíš spěje. Sám jste to řekl – architekt už nic nevymýšlí, jen vybírá. Pak už je jen krůček k tomu, že bude místo něj vybírat počítač. Co bude architekt dělat potom? Už teď musí skoro 90 % svého času věnovat něčemu, co není přímo spojeno s tvůrčí činností. Proč bychom tu nejhezčí práci měli svěřovat počítačům? Architektura je jedna z mála profesí, která si v sobě uchovala nějakou celistvost, není to jen specializace. Když se příliš upnete na parametrické navrhování, není snadné zůstat architektem a nepřekročit hranici, za kterou se stanete specialistou na programování architektury.

Velkou roli hraje okouzlení tím, že počítač dokáže tvořit tvary, které by člověk těžko vymýšlel.

Ano, to je na tom to lákavé, že najednou umožňuje dělat tvary, které by člověk nejen nevymyslel a nenakreslil, ale ani neuměl vyrobit. Takové zbytečnosti taky člověka dřív ani nenapadly, dokud architektura sloužila k důležitým věcem. Když ale začne hrát roli platformy pro předvádění nápadů, tak jsou důležité nepředstavitelné tvary. Jsme nyní ve fázi, kdy už to je výrobitelné, ale pořád ještě nesmírně drahé a zároveň i nepraktické z hlediska oprav a údržby. To není náhoda, že se stavěly domy svislé a v souladu s tektonikou. Dnes se příliš oceňuje efekt, když vznikne dům-socha. Panuje přesvědčení, že dům má mít tohle poslání. Mně osobně nevadí domy-sochy jako solitéry, ale představa, že celé město je z domů-soch, mě děsí.

Například Brazílie je město soch...

No, tam je pro to alespoň dost prostoru, možná až moc. Nevím, jestli vy byste tam chtěli bydlet, ale já raději žiji mezi lidmi a normálními domy než mezi sochami nebo solitérními objekty osázenými v nedohledných distancích.

Tento článek byl podpořen grantem Studentské grantové soutěže ČVUT č. SGS14/085/OHK1/1/T/15 – Principy tvůrčí práce současných českých architektů.

Jaký materiál, trend či technologie vás v poslední době zaujaly?

Pavel Lacina
manažer 4Projects, Callida

IPD – být efektivnější a konkurenceschopnější. Existuje situace, kdy už nejsou marže, které by šlo snížit, personální náklady, které by šly osekát, aniž by se to dotklo samotné

existence firmy. IPD metoda je cesta nacházet efektivitu, dodat více za méně. Efektivitu, která nachází úspory tam, kde zdánlivě nejsou. Pokud se celý projektový tým dokáže od samého začátku projektu nastavit ke správné spolupráci a naprogramovat průtok informací, dokáže dodat investorovi výsledek v podobě stavby rychleji a přesněji, bez nákladů na opravy chyb a nepřesností.

Andrej Valcharciak
technický poradce, Sto

Zaujala mne výstavba malých rodinných domů v Číně pomocí 3D tiskárny. Mají rozměry okolo 7 x 10 m a jako stavební materiál

byl použit stavební odpad a cement.

Lucie Lebedová
architektka a designérka, ateliér Dotegg

V nedávno době jsem na trhu zaregistrovala sice tradiční přírodní obkladový materiál – kámen, ale trochu jinak. Jedná se o 2 – 4 mm

tlustý přírodní kámen zpevněný polyesterovou pryskyřicí Slim Stone. Materiál je možné použít nejen jako lepený obklad v interiéru i exteriéru, ale také pro netradiční a luxusní vzhled nábytku.

Milan Pokrivčák
Application Manager, Knauf Insulation

Jako trend vnímám postupně se zvyšující poptávku po změnách v projektové podpoře architektů a projektantů, kdy klasické 2D CAD

detaily postupně nahradí BIM knihovny výrobků od výrobců a dodavatelů stavebních materiálů, podobně jako se to děje aktuálně v Anglii. Knauf Insulation již zde reagoval na poptávku po BIM objektech a zpřístupnil pro architektury a projektanty svoji kompletní řadu výrobků. Jedná se o trend, který s rozmachem BIMu budeme brzy řešit i v Česku.